

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr K. Fernhout, Baarn; Drs D. J. Galle, Haarlem; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeck, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; A. Janse, Biggekerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wansword; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Drukkers-Uitgevers:
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 250 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 750 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Naar een nieuwe Psalmberijming?
— Uit de Schrift: De geweldigers nemen het met geweld.
(Matth. 11: 12, Luc. 16: 16). — Kerkelijk Leven: Prof. Hepp
over de ziel I. — Even Parkeeren: Kroost van Coen! —
Pop. Wet. Schetsen: „Het Proces tegen Jezus van Nara-
reth”. I. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Kerkelijk en
onkerkelijk Nederland, VII. — Lit. en Kunst: De rijmprent.
— Brief uit Amerika: G. Gresham Machen 1881—1937. —
Perschoonw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Naar een nieuwe Psalmberijming?

Onder „Kerkelijk Leven” besprak ik den nieu-
wen bundel van Ds Hasper. Hedenmorgen ontving
ik, met verzoek tot spoedige plaatsing, een „toelich-
ting”, van de hand van Ds Hasper zelf, waarin
deze zich nader uitspreekt over enkele onder-
deelen mijner bespreking.

Wat moest ik doen?

Ds Hasper onder „Kerkelijk Leven” het woord
verleenen? Maar dan moet ik wat voor die ru-
briek actueel is, met name de brochure van Prof.
Dr V. Hepp, laten wachten.

Wachten, tot ik in „Kerkelijk Leven” ruimte
vrij heb? Maar dan wacht Ds Hasper te lang,
en raken de lezers den draad kwijt.

Een andere rubriek? Maar er liggen reeds zoo-
veel copieën te wachten; ons blad, — ik wil dit
wel eens met innigen dank in het hart zeggen —
heeft geen de minste moeite om geregeld „vol te
komen”; er is zooveel spontane hartelijke mede-
werking.

Na slechts een oogenblik weifeling koos ik de
rubriek „hoofdartikel”. Ik acht dat verantwoord.
Zelf heb ik jaren geleden in die rubriek over de
psalmberijming geschreven. Bovendien stelt Ds
Hasper de vraag aan de orde, of de Geref. Kerken
niet veel kunnen doen, zij zelfs vóór, om tot
een nieuwe berijming te komen. De zaak heeft dus
wel algemeene beteekenis. Al zijn er in Ds Haspers
stuk enkele passages, die reageren op details in
mijn bespreking, en derhalve niet direct in een
hoofdartikel thuishooren, toch lijkt voor 't geheel
deze rubriek in de gegeven omstandigheden 't ge-
schiktst. Ik zal nu Ds Hasper eerst volledig het
woord geven. Daarna hoop ik zelf mijn opmer-
kingen te geven.

Hier volgt dan Ds Haspers toelichting:

De nieuwe Psalmberijming.

Bij de verschijning van de nieuwe rhythmische be-
werking der Psalmen op rijm werd van alle zijden
verwacht, dat Prof. Dr K. Schilder daaraan een uit-
voerige bespreking zou wijden. Hij heeft die verwach-
ting niet beschaamd („De Reformatie” van 15, 22, 29
Januari 1937). Persoonlijk ben ik hem zeer erkentelijk
voor zijn waardeering van den ernst van dit werk. Te
meer, daar zijn waardeering gemotiveerd is door een
overeenstemming met mij in oordeel over de Staats-
berijming der Psalmen uit het jaar 1773, en feitelijk
ook door onze eenstemmigheid ten aanzien van de
voornaamste eischen, die in onzen tijd aan een nieuwe
Nederlandsche bewerking der Psalmen voor liturgisch
gebruik bij den gemeentezang moeten gesteld worden.
Wij zullen vermoedelijk op dit punt tot nog grootere
harmonie komen, wanneer ik enkele beginselen, die
bij de bewerking voorop stonden, heb toegelicht. Deze
Psalmberijming wil een nationaal werk zijn. Zij is
niet in opdracht van een bepaalde kerk of ten behoeve
van een bepaalde kerk geschreven. Gehoopt wordt, dat
zij praktisch aanvaard zal worden door alle Neder-
landsch sprekende Christenen. Eerst in gezinnen, scho-
len, verenigingen; daarna wellicht in den eeredienst.
Dat er mij zooveel aan gelegen is, dadelijk op de
artikelen van Prof. Schilder te antwoorden, hangt
hiernede samen, dat ik van harte zijn uitspraak onder-
schrijf, dat de „Nederlandsche gereformeerden” „nog
het meest van alle menschenkinderen op den ganschen

aardbodem der psalmen in eere houden”, al zijn er onder
de niet-Gereformeerden velen, die op dit punt voor de
Gereformeerden niet wenschen onder te doen. Aan het
einde van hetgeen ik voorloopig te zeggen heb, zal
voor ieder gebleken zijn, hoe de thans aan alle
Nederlandsch sprekende Christenen (over de geheele
wereld) aangeboden Psalmberijming, naar ik hoop mis-
schien niet al te ver blijft beneden het ideaal, dat Prof.
Schilder zich van een Psalmbewerking voor het ge-
bruik in den eeredienst persoonlijk voorstelt. Een
ideaal wordt nooit volkomen vervuld, vooral, doordat
bij elke aanvankelijke vervulling het ideaal weer hooger
gesteld wordt. Het volmaakte zal hier niet komen. Maar,
aangenomen, dat de op zichzelf rechtmatige wenschen
van den een verwezenlijkt zouden worden, doch het
ging gepaard met de onvoldaanheid van anderen, dan
zou deze onderneming haar doel gemist hebben. Een
Psalmberijming moet een nationaal bezit zijn.
Daarom moet op dit gebied, naar het woord van den
apostel, een iegelijk niet alleen zien op het zijne, maar
ook op hetgeen der anderen is. Prof. Schilder is daartoe
ook wel voor zichzelf bereid. Hij schrijft immers, dat
een Psalmberijming „niet voor de eeuwen” is. Hierin
ligt de bereidheid, om in een bepaalden tijd en onder
bepaalde omstandigheden (blijvoortbeeld in onzen tijd,
waarin de wereld de openbaring van eenheid zoo noodig
heeft; of gedurende de periode, waarin geen andere
alle Nederlandsch sprekende Christenen bevredigende
berijming is tot stand gekomen), mede te gaan met
het beste, dat op het oogenblik te verkrijgen is. Natuur-
lijk moet hierbij aan de zijde van hem, die het werk
bezorgd heeft, niet alleen de mogelijkheid, maar ook
de noodzakelijkheid in het oog gehouden worden, om
ook op dit punt tot de volmaaktheid voort te varen.
Zoolang wij niet in Nederland de jongste fase van
het staatkundige leven in Duitschland hebben door-
gemaakt, zal de Regeering niet meer kunnen optreden,
als in het jaar 1773. Daarbij is een samenwerking van
de kerken als zoodanig op dit gebied in Nederland
ondenkbaar. Zouden de Gereformeerde Kerken depu-
taten zenden naar een vergadering, voor dit doel door
de Algemeene Synode der Nederlandsch Hervormde
Kerk belegd? Of zou de Algemeene Synode een uit-
nodiging van de zijde van het Episcopaat der Rooms-
Katholieke Kerk kunnen aannemen? Alleen hetgeen
uit particulier initiatief geboren wordt, is — indien
de Nederlandsche woorden tegenover den Hebreu-
schen tekst verantwoord zijn, en indien de melodieën
weer in haar oorspronkelijke zuiverheid hersteld zijn —
voor ieder aanvaardbaar.

Hetgeen ik naar aanleiding van de door mij zoo
gewaardeerde bespreking van de nieuwe Psalmberij-
ming door Prof. Schilder te zeggen heb, moge ik samen-
vatten onder enkele punten, en daaraan tenslotte nog
een conclusie verbinden.

1. Een tiental jaren geleden schreef Prof. Schilder
in een opstel over „Onze Psalmberijming” (opgenomen
in: „Bij Dichters en Schriftgeleerden”): „Dat de Neder-
landsche psalmbundel van vandaag geen lang leven
meer waard is, dat kunnen de theoloog en de litterator,
ieder voor zich op eigen terrein blijvend, om 't hardst
betogen”. De schrijver oordeelde, dat zij, „als ze
thans werd aangeboden, geen kans van invoering
zou hebben. Want ongeveer alle vitia originis, die 'ons
volk' in andere dingen tegen de borst stuiten, kleven
aan dien psalmbundel. Allereerst de invoering: het
schrikkelijk stempel van den staat zit er op. Zijn
wij voor dezen éénen keer vergeten, hoe horribel anders
bij orthodoxe kerkmensen een kerkelijk „staatscrea-
tuur” is? Juist omdat van Gereformeerde zijde
zoo dikwijls gezegd was geworden: „Niet anders dan
Gods Woord in de kerk!”, was het niet verwonderlijk
eindelijk eens een critiek te lezen op „de geesteloze
rijmelarij”, die samenhangt met „de smakeloosheid van
heel de achttiende eeuw”. De menschen in de ach-
ttiende eeuw hadden de „rijmlieden” gekregen, die zij
verdienden. Zij vormden immers het „geslacht van
slappelingen, die welhaast gereed stonden, de Franche
revolutie binnen te halen”. „Maar”, zoo ging de schrij-
ver verder, „ons volk zal niet mógen doof blijven
voor de klacht, dat zijn psalmberijming te kort doet
aan het geopenbaarde Woord, en dat Woord soms
verdringt. Een gemeente, die zichzelf respecteert, moet
niet volstaan met het verlangen, dat er worde ge-
preekt 'naar de meening vanden Heiligen Geest’.
Zij móet ook zelf zóó willen zingen. Dat is te zeggen:
onze huidige psalmberijming móet wég”. Wie zijn
ooren niet toesluit, weet, wat reeds een halve eeuw
lang de leiding gevende personen in de Gereformeerde

Kerken tegen elkander hebben gezegd. Het kan worden
samengevat in de woorden, die onlangs een andere
hoogleraar in de Gereformeerde Kerken tot mij zeide:
„Elke dag, dien wij eerder verlost zijn van de oude
berijming, is winst.”

Ik ben het van mijn kinderjaren af daarmee eens.
Alleen piëteit tegenover de mildere stemming van hen,
die door het een of ander Psalmvers op bijzondere wijze
gezegend zijn, weerhoudt mij om uit te spreken, welke
reactie het moeten leeren van „psalmversjes” bij mij
teweeg bracht. Maar toen ik ouder geworden was, kwam
er bij alle bovengenoemde argumenten tegen het nog
langer handhaven van de Staatsberijming der Psalmen
nog een argument. Dit was voor mij zelf het gewichtig-
ste. Het is het argument der onwaarsachtigheid.
Ik ken natuurlijk ook vele van die blaadjes en vlug-
schriften over den „Gezangenstrijd”. Daarbij heb ik
altijd gedacht aan Jeremia 8:8: „Ziet, waarlijk tever-
geefs werkt de leugenpen der schriftgeleerden!” Het is
onwaarsachtig, wanneer men van Gereformeerde
zijde met de Staatsberijming van 1773 in
de hand strijdt tegen het zingen van „gezangen” in
de kerk. Want een groot gedeelte van die Psalm-
berijming heeft niets met het geïnspireerde woord der
Heilige Schrift te maken, doch bestaat uit versregels,
die noch tot het Oude, noch tot het Nieuwe Testament
teruggaan. Ik laat hier geheel in het midden, of in
aansluiting aan Colossensen 3:16 berijmingen van
1 Korinthen 13, Romeinen 8:31—39, fragmenten van
het Boek der Openbaring van Johannes, enz. toelaatbare
onderdeelen van den eeredienst in de Gereformeerde
Kerken van Nederland zouden kunnen zijn, want het
is niet mijn bedoeling om strijdfragen op te werpen,
maar veel meer om de gescheiden deelen van Christus’
Kerk weer zoo mogelijk te vereenigen. Doch wij moeten
in alle dingen waar zijn. Wie tegen „gezangen in
de kerk” is en tegelijkertijd de Psalmberijming van
1773 handhaaft, onder voorwendsel, dat men „Gods
Woord” in de kerk alleen mag zingen, is onwaar.
Van Psalm 1 uit de Heilige Schrift hebben de rede-
rijkers een „gezag” gemaakt. En wel een gezag, dat
met de Heilige Schrift in strijd is.

2. Nu ik over „onwaarsachtigheid” gesproken heb
naar aanleiding van de woorden der Staatsberij-
ming, moet mij nog iets van het hart over de onwaar-
achtigheid ten aanzien van de melodieën. De ont-
eering van het ergoed der vaders is op zichzelf al
een pijnlijke zaak, maar nog erger is het, dat het
schoone werk van de Calvinistische Reformatie ten be-
hoeve van den volkszang innerlijk verleugend is ge-
worden. Ik bedoel nog niet eens, dat de woorden liegen
tegen de melodie en de melodie tegen de woorden (men
zingt de eerste vijf lettergrepen van de verzen van
Psalm 141 op de oorspronkelijke melodie met de triolen!),
maar de melodieën, die in de zuivere kerktoonsoorten-
reeksen gedacht zijn en door hun gaafheid en schoon-
heid op wonderlijke wijze onder de strenge tucht van
Calvijn het wezenlijke van den psalm melodisch uit-
drukten, zijn zoodanig in Nederland verbasterd, dat de
waarheid uit de melodieën geweken is. Waarom
rekenen de Calvinisten zich dit niet tot een smaad?
Ik heb mij diep geschaamd, toen ik deze week door
een klas van een Rooms-Katholieke jongensschool de
melodieën van Genève zuiver hoorde zingen in het
lichte en gemakkelijke rythme van vier eeuwen ge-
leden, terwijl deze kunst van zingen in de Protestant-
sche kerken is verloren gegaan. Noch in 1773, noch in
1803—1805 hebben de Gereformeerde Kerken zich met
de zangwijzen bemoeid. Alles werd overgelaten aan de
drukkers en die gaan ongestoord met hun bedrijf voort.
Wie de afschuwelijke kerkboeken ziet met een point
d'orgue op de laatste lettergreep van elken regel,
vraagt zich tevergeefs af, waarom hier niet ingegrepen
wordt. Men zal zeggen, dat van deze nieuwigheid ge-
lukkig nog maar enkele tienduizenden exemplaren in
omloop zijn en dat er nog honderdduizenden boeken
met het oude notenschrift bestaan. Wat moet ik daarop
antwoorden? Inderdaad zitten in de Protestantsche
kerken van Nederland nog elken Zondag honderd-
duizenden menschen met een kerkboek in oud noten-
schrift voor zich. Maar... zij kunnen de muziek niet
lezen! Zij kennen den altsleutel niet en weten niet de
beweging, waarin de oude noten eertijds den gang der
melodie aangaven. Het is dom, een kind een kerkboek
in handen te geven, waarvan het de muziek niet lezen
kan en waarvan men zeker weet, dat de gedrukte
melodie nooit gezongen zal worden, gelijk zij geschre-
ven is. Het is met de waarachtigheid in strijd, wanneer
men doet, alsof men aan de toekomstige geslachten